

Partea I a -Sămânța adevărului • Iulie 2011

Zurich a fost principalul oraș din cantonul Zurich, Elveția. Un canton era împărțit în comune, fiecare având o biserică, un pastor local și un magistrat. Consiliul orașului Zurich stăpânea peste întreg cantonul și numea magistrații și pastorii. Țăranii nu aveau nici un reprezentant în guvern. Ca mai peste tot în Europa medievală, Biserica Catolică și guvernatorii civili îi exploatau pe oamenii de rând.

Ulrich Zwingli, părintele Reformei din Elveția

Ulrich Zwingli (1484-1531) a slujit ca preot și predicator în câteva orașe elvețiene înainte de oferta conciliului din Zurich de a fi pastor principal în biserica lor. El a acceptat această ofertă și s-a mutat în Zurich în 1519, la vârsta de 35 de ani.

Cu câțiva ani înainte, Zwingli a fost interesat de scrierile lui Desiderius Erasmus (circa 1466-1536). Acesta era un învățat din Europa de Nord, care scrisese împotriva corupției din societatea renascentistă și împotriva Bisericii Catolice. Deși învățătura lui Erasmus a avut câteva greșeli, el a pus accent pe studiul Bibliei și întoarcerea la modelul simplu de închinare din Noul Testament.

Datorită influenței lui Erasmus, Zwingli a citit Scriptura cu inima deschisă și interesul pentru lucrurile spirituale a crescut.

În cadrul serviciilor de închinare catolice tradiționale, liderii evitau unele pasaje din Scriptură, iar pe altele le interpretau greșit, în favoarea bisericii corupte. Din 1516, Zwingli a renunțat la acest fel de slujbe și a predicat mai mult din Biblie. Când a ajuns în Zurich, a început să predice din Evanghelia după Matei și a predicat din multe cărți din Noul Testament.

În acest timp, Zwingli a auzit despre poziția lui Martin Luther împotriva greșelilor Bisericii Catolice. Inițial, toți trei, Erasmus, Luther și Zwingli, au sperat să reformeze Biserica Catolică prin învățătura biblică.

Dar, în 1521, când Luther a fost excomunicat din Biserica Catolică, acești oameni și-au dat seama că biserica nu era interesată în eforturile lor de a o reforma.¹ Erasmus a rămas în cadrul Bisericii Catolice, dar Luther și Zwingli au fost hotărâți să aibă o biserică biblică.²

Chiar dacă Erasmus și Luther l-au influențat pe Zwingli să studieze Biblia și să reformeze biserica, zelul lui Zwingli pentru reforma bisericii a provenit în cea mai mare parte din studiul personal al Bibliei. Și ce a descoperit în Biblie? A descoperit mântuirea prin har, nu prin faptele unor ritualuri nesfârșite. A mai descoperit că Duhul Sfânt locuiește în inima credinciosului spre deosebire de conformarea la niște tradiții corupte.

Aceasta este ceea ce el a predicat, iar mesajul simplu al Evangheliei a atins inima ascultătorilor. Zwingli, plin de zel, a început să atace autoritățile religioase corupte. Nu găsea niciun motiv pentru ca țăranii săraci să plătească taxe mari pentru călugării și călugărițele leneșe. El spunea că liderii catolici, care au folosit sabia să forțeze pe alții să se alăture sistemului lor, erau lupi, nu păstori. Mai mult de trei ani el a predicat unor adunări mari, iar audiența lui a cerut reforma.

Pastorii mai în vârstă și unii din membrii consiliului din Zurich s-au opus cu vehemență mesajului lui nonconvențional. Călugării au văzut că statutul lor era amenințat și au reacționat la fel. Oricum, cei mai mulți din membrii consiliului erau de partea lui Zwingli.

Pentru că biserica și statul erau mână în mână, liderii religioși erau foarte puternici și biserica de obicei avea ultimul cuvânt. Conducătorii călugărilor și autoritățile orașului apelau întotdeauna la puterea cea mai înaltă. De multe ori, majoritatea membrilor din Consiliul din Zurich erau de partea lui Zwingli mai mult din motive politice decât scripturale. De exemplu, Zwingli învăța că în creștinismul biblic nu era nevoie de călugări, așa că oamenii de rând îi disprețuiau pe aceștia. Apoi, Consiliul orașului a folosit această situație ca o metodă de a câștiga putere și bani pentru ei înșiși.

Reforma elvețiană începe

Mesajele lui Zwingli au început să afecteze orașul Zurich în moduri practice. Respectul Consiliului pentru Zwingli a devenit evident după ce a predicat împotriva luptei mercenarilor, practica de a trimite soldați elvețieni la luptă în războaie străine, în schimbul banilor.³

Curând după aceasta, Consiliul a dat o lege care interzicea această practică străveche. Aceasta era un semn că membrii Consiliului îl ascultau pe Zwingli mai mult decât de Biserica Catolică.

Un eveniment mai important a avut loc pe 5 martie 1522, când câțiva cetățeni din Zurich au călcat o regulă foarte strictă a Bisericii Catolice. În timpul Postului, catolicii nu aveau voie să mănânce carne, exceptând peștele. Circa zece oameni, inclusiv Zwingli, erau împreună într-o tipografie. Soția proprietarului a gătit doi cârnați prăjiți și fiecare din oameni, cu excepția lui Zwingli, au mâncat câte o bucată. Vestea s-a răspândit repede și Consiliul a hotărât că lucrurile au mers prea departe. Au pus în închisoare pe câțiva din cei cu pricina. Câteva cantoane elvețiene care erau vecine cu Zurich erau înrădăcinate în catolicism și ar fi declarat război orașului Zurich, dacă acesta se îndepărta prea mult de catolicism.

Așadar, pentru siguranță, Consiliul a respectat catolicismul și i-a pedepsit pe cei care, în mod deliberat, nu au ascultat de regula catolică. Ei i-au scos din închisoare pe cei care au mâncat cârnați, dar le-au cerut să se mărturisească și să renunțe la aceste fapte radicale. Zwingli nu a avut probleme pentru că nu mâncase cârnați, dar el i-a susținut în mod deschis pe cei incriminați. În mai puțin de trei săptămâni după aceea, el a predicat un mesaj cu titlul „Despre alegerea și libertatea mâncării”, în care a declarat clar că este de partea celor care au călcat postul. Trebuie să înțelegem că Zwingli predica faptul că Împărăția lui Dumnezeu nu este o chestiune de mâncare și băutură. Oricum, ar trebui să fim atenți să nu-i ofensăm pe alții dacă nu înțeleg libertatea creștină. El spunea că urmașii lui Hristos nu ar trebui să respecte legi nescripturale, dar nici nu ar trebui ca cineva să calce regulile vechi bisericești după poftele lui.

Când episcopul catolic al orașului Zurich a auzit aceasta, a trimis trei delegați să-l convingă pe Zwingli și pe membrii Consiliului să ia credința catolică mult mai serios. Delegații plănuiau să amenințe Consiliul în mod privat și să-i convingă să zdrobească „erezia”, dar Zwingli a cerut și a obținut să fie audiat. El a argumentat convingător împotriva delegaților, iar Consiliul a hotărât să-l lase pe Zwingli să predice cum vrea. Biruința aceasta l-a înălțat pe Zwingli și pe susținătorii lui.⁴

Opoziția călugărilor față de Evanghelie

Zwingli a continuat să predice și să scrie cu îndrăzneală, iar călugării locali s-au împotrivit cu vehemență. Existau trei ordine monastice locale și toți se foloseau de poziția lor pentru a denunța ideile reformei. Oricum, aceasta călca o regulă mai veche a Consiliului, conform căreia predicatorii puteau predica doar mesaje bazate pe Scriptură. Călugării și-au dat seama că susținerea din partea autorităților civile locale slăbea și au început să caute tot mai mult suport de la autoritățile papale din afara cantonului.

Unii din adepții tineri ai lui Zwingli, printre care și Conrad Grebel, au întrerupt predicile călugărilor când aceștia afirmau doctrine nescripturale. Zwingli le-a urmat exemplul. Cel puțin o dată, asta a făcut ca un călugăr să părăsească mănăstirea și să susțină învățăturile Reformei. Citiți cu atenție relatarea următoare. Sâmbătă, 12 iulie, un călugăr înalt... pe nume Franz Lambert... venea din Avignon...

I s-a dat permisiunea să predice patru slujbe ... iar în al patrulea mesaj el a făcut referire la mijlocirea Mariei și a sfinților ..., el a cerut o întrevedere cu Învățătorul Ulrich Zwingli, pentru că înainte și în timpul ultimei predici, el (Zwingli) l-a întrerupt în mod public și a spus: „Frate, aici greșești!”

Așadar, joi, 17 iulie, aproape la ora zece, ei au început dezbateră până după-amiază, la ora două. Învățătorul Ulrich avea Vechiul și Noul Testament în greacă și latină și l-a adus pe călugăr în situația că a ridicat ambele mâini, mulțumindu-i lui Dumnezeu și spunând că el va apela numai la Dumnezeu pentru toate nevoile lui, va renunța la toate rozariurile și-L va urma pe Dumnezeu. În dimineața următoare, el a călătorit la Basel să-l vadă pe Erasmus din Rotterdam și de la Basel la Wittenberg, la Dr. Martin Luther, care fusese un călugăr augustinian. Acolo și-a dat jos roba și s-a căsătorit.⁵ Consiliul a primit plângeri împotriva celor care au întrerupt predicile și i-au chemat să dea socoteală pentru comportamentul lor.

Conrad Grebel și Ulrich Zwingli erau printre cei chemați. După ce a ascultat discuția aprinsă între călugări și reformați, primarul i-a certat pe fiecare și le-a spus să lucreze unul cu altul în pace.

Zwingli nu putea suporta o astfel de atitudine față de călugări. Plin de indignare, a răbufnit: „Eu sunt episcop și pastor în orașul Zurich și mie mi s-a încredințat grija pentru suflete. Eu am făcut acest jurământ și nu călugării. Ei trebuie să fie atenți la ce spun eu, nu invers. Și oricât de multă îndrăzneală au dacă predică neadevărul, o să-i confrunt, chiar și de la amvonul lor. Pentru că noi nu avem nevoie de niște călugări cerșetori și nici Dumnezeu nu ne spune că ar trebui să avem nevoie de voi.”⁶ Consiliul a văzut că efortul lor de a media lucrurile nu a dat roade și i-a dat dreptate lui Zwingli. Apoi, primarul a reînțărît decizia prealabilă conform căreia predicarea trebuie să fie în acord cu Scriptura și i-a mustrat pe călugării care puneau accent pe tradiție.

Vestea că Biserica Catolică pierde teren îl alarmează pe episcopul catolic

Când vestea că biserica din Zurich este nestatornică a ajuns la urechile episcopului catolic, acesta a trimis o scrisoare către biserici și către Consiliul orașului în care spunea să suprimă erezia și să se supună doctrinelor și ritualurilor Bisericii Catolice. Ca răspuns, Zwingli și alți zece predicatori reformatori au trimis o petiție episcopului. I-au cerut să nu oprească progresul Evangheliei.

Printre cerințe, ei vroiau ca liderilor bisericii să li se dea voie să se căsătorească. Părea că Zwingli și prietenii lui încercau să reformeze bisericile lor locale cu permisiunea autorităților catolice. La scurt timp după aceasta, Zwingli a scris o carte adresată episcopului în care-și apăra învățăturile. A numit-o Archeteles (un cuvânt latin care înseamnă „începutul și sfârșitul”) pentru că el spera că va recâștiga autoritatea de a continua să reformeze biserica și va pune capăt luptei sale cu episcopul. În cartea sa, Zwingli a afirmat răspicat cum stăteau lucrurile.

Deseori am afirmat că o mare parte din episcopii din ziua de azi sunt episcopi falși și nu cred că trebuie să mi se reproșeze asta pentru că Isaia îi numește „câini muți”⁷, iar Hristos „hoți și tâlhari”⁸. Vorbesc despre cei care nu au intrat în staul pe ușă. Pentru că o să găsiți puțini care își îndeplinesc slujba de episcop cum trebuie și se comportă ca stăpâni și regi...

... Ei își apără modul luxos de a trăi când se raportează la simplitatea din Evanghelie ... și cred că e normal să rânduiască după bunul plac lor chiar și lucrurile clar stabilite de Dumnezeu... Nu renunț în favoarea voastră. Dacă nu ne lăsați în pace și liniște (pe mine și pe turma lui Hristos), voi începe să mă răfuiesc mai dur cu voi, fără să-mi fie frică de cuvintele sau răutatea voastră... Trebuie să vorbim pe baza Sfintei Scripturi pe care Dumnezeu ne-a încredințat-o (și nu uitați aspectul ăsta). Ea nu trebuie răstălmăcită. ⁹

Zwingli a mai scris și împotriva greșelilor catolice, cum ar fi: practicarea ceremoniilor nescipturale, vânzarea indulgențelor, interzicerea clerului de a se căsători și interzicerea oamenilor de rând de a citi Biblia. „Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni”, a declarat el. „Cu cât un om este mai neîndemânatic în slujbele umane... cu atât mai mult îl învață Duhul (lui Dumnezeu), așa cum e demonstrat de apostoli și de lucrurile neînsemnate din lume pe care Dumnezeu le-a ales.”¹⁰

Consiliul sau Evanghelia?

În anul 1523, Ideile reformatoare ale lui Zwingli au ajuns la punctul culminant. Era gata să

reformeze radical bisericile din Zurich conform cu propria lui înțelegere a Evangheliei. Oricum, Consiliul orașului se îndrepta încet înspre reformă, iar Zwingli știa că dacă ajută puțin lucrurile să se întâmple, ar putea pune în pericol tot programul său pentru reformă. Pe de altă parte, dacă nu punea în practică doctrinele biblice pe care acum le predica, cei care îl susțineau îl puteau acuza că se teme de oameni mai mult decât de Dumnezeu.

După ce a pus în balanță opțiunile pe care le avea, Zwingli s-a decis să convingă Consiliul să-l lase să continue reforma. Primul lui pas a fost organizarea unei dezbateri doctrinare publice. El a cerut primarului și Consiliului să-i dea voie să aibă o confruntare cu reprezentanții catolici. Consiliul urma să aibă rolul de judecător în această dispută și să acorde victoria părții care își prezenta cel mai bine argumentele.

Membrii Consiliului și-au dat repede acordul și probabil că au fost flatați de poziția pe care urmau să o aibă în această dezbatere. Au fost invitați să participe locuitorii din cantonul Zurich, episcopul lor catolic și liderii bisericii din cantoanele învecinate. Cu această ocazie, Zwingli a scris și a publicat 67 de articole. Acestea conțineau adevărurile biblice pe care le-a considera că sunt în opoziție cu doctrina și practica romano-catolică.

Pe 29 ianuarie 1523, șase sute de spectatori s-au întâlnit în sala orașului pentru a urmări dezbaterea. Episcopul nu a venit, dar a trimis un om care mânuia bine cuvântul, ca reprezentant.

Dezbaterea s-a sfârșit cu o victorie decisivă a lui Zwingli. Consiliul a hotărât că reprezentanții catolicilor nu au prezentat argumente valide împotriva învățăturilor lui Zwingli. Încă o dată, ei au poruncit tuturor preoților și predicatorilor din canton să învețe doar ceea ce putea fi demonstrat pe baza Bibliei. Ei au hotărât să înfrunte pe oricine se va împotrivi acestei reguli.

Această acțiune a fost pe placul lui Zwingli. Consiliul a reîntărit hotărârea anterioară ce susținea obligativitatea predicării biblice și înfruntarea predicatorilor care încălcau această regulă.¹¹ Era primul pas pe care Consiliul îl făcea pentru a aproba oficial reforma religioasă.

Acum Zwingli avea sentimentul că este urmat de Consiliu și nu s-a mai îngrijorat de autoritățile bisericii catolice, ci a pus sub semnul întrebării și alte tradiții catolice. El a predicat în mod special împotriva taxelor costisitoare pe care oamenii de rând le plăteau ca să susțină Biserica Catolică.

Aceste învățături au avut roade pentru că o mare parte din Europa suferea sub o grea povară a taxelor impuse de biserică.

Studii biblice în grupuri de casă

Mici grupuri au început să se adune în case pentru a studia Biblia și pentru a discuta schimbările practice pe care le cerea Biblia. Cele mai multe discuții erau doar despre susținerea preoților și a călugărilor din bani publici. Mulți oameni de rând au participat la aceste întâlniri și s-au pronunțat împotriva nedreptăților sociale. Conrad Grebel și Felix Mantz au participat la astfel de întâlniri.

În iunie 1523, ca rezultat al întâlnirilor de casă și a predicării lui Zwingli, locuitorii câtorva sate au cerut Consiliului să-i scutească de la plata taxelor costisitoare. Consiliul a refuzat. Această decizie l-a dezamăgit profund pe Zwingli. Până în acel moment, Consiliul fusese de partea lui pas cu pas. Acum refuza să facă următorul pas. Fie Zwingli trebuia să renunțe la încrederea în Consiliu ca susținător al reformei sale, fie el trebuia să încetinească reforma pe care vroia ca ei să o implementeze. El a ales a doua variantă.

Câteva săptămâni după decizia Consiliului, Zwingli a predicat un mesaj cu titlul „Despre justiția divină și umană”, în care învăța că, deși autoritățile civile nu puteau legifera credința adevărată, ei erau responsabili pentru implementarea schimbărilor practice în domeniul religios. În acest fel, Zwingli a lăsat în grija guvernului civil aspectul delicat al schimbărilor practice, iar el și-a luat doar responsabilitatea de a predica un mesaj spiritual.¹²

Această întorsătură de idei a făcut ca Zwingli să fie în continuare favoritul Consiliului, dar a stabilit ferm că autoritatea supremă în biserică îi revine Consiliului. Nu asta își dorea Zwingli, dar nu a

fost gata să accepte consecințele nesupunerii față de Consiliu. Anterior, el predicase că noi trebuie să urmăm adevărul și nu oamenii, oricine ar fi ei.

Dar acum, a început să predice tot mai mult în favoarea bisericii de stat. În acest moment, susținătorii fideli ai reformei, cunoscuți mai târziu ca anabapțiști, au început să fie dezamăgiți de liderul lor.

1. Initial, liderii Bisericii Catolice au arătat puțin interes pentru reformă. Dar imediat, aceasta a început să piardă teren din cauza Reformei. De asemenea, Reforma amenința stabilitatea politică a Europei și chiar guvernele catolice au început să constrângă Biserica Catolică să înlăture corupția din biserică. Ca rezultat, catolicii au început ceea ce s-a numit Contra Reforma, o mișcare care promova îmbunătățiri în Biserica Catolică, incluzând și o moralitate mai ridicată a liderilor bisericii. 2. Ca și majoritatea umaniștilor, Erasmus a crezut în reformă prin educație și s-a opus cu vehemență unor reformatori ca Luther, Zwingli și anabapțiștii, care dezbinau biserica. Cu toate că Erasmus a rămas în Biserica Catolică a criticat multe abuzuri care se făceau asupra Scripturii și pe care biserica le promova. Din această cauză, mulți catolici înrăiți îl urau și-l acuzau că „calcă pe urmele lui Luther”. Totuși Erasmus a fost tolerat, deoarece a apelat la comunitatea învățaților și nu a încercat să facă o reformă între oamenii de rând. 3. Învățătura lui Zwingli împotriva luptei mercenarilor nu se datora credinței sale în nonrezistență, ci a faptului că el, ca cetățean elvețian patriot, s-a opus ideii ca papa să oblige pe soldații elvețieni să lupte în războaiele catolice. Unii din elvețieni aveau dubii în privința acestei chestiuni de mult timp. Cât timp catolicismul controla țara, papa avea mai multă autoritate decât guvernul elvețian. Dar, când au văzut că Biserica Catolică pierde teren, mulți lideri au fost gata să nu asculte cererile papei și să-și întărească propria lor autoritate. 4. Acest lucru nu însemna că reforma religioasă radicală era susținută de consiliu, ci că ei alegeau să fie de partea lui Zwingli în anumite chestiuni. Era un prim pas care ducea în cele din urmă la susținerea fermă din partea Consiliului a scopurilor reformatoare ale lui Zwingli. 5. Georg Finsler, ed., Die Chronik des Bernhard Wyss 1519-1530 (Basel, 1901). Citat în Leland Harder, ed., The Sources of Swiss Anabaptism, 175.

6 Ibid., 176.

7. Isaia 56:10.

8. Ioan 10:1

9. Ulrich Zwingli, Apologeticus Archeteles, publicat pe 22-23/8/1522. Jackson, trans., 1912. Citat în Leland Harder, ed., The Sources of Swiss Anabaptism, 182-185.

10. Ibid., 185.

11. Observați că Zwingli nu a renunțat niciodată la ideea unei biserici de stat, chiar dacă unele din afirmațiile sale dădeau impresia că el este gata să reformeze biserica indiferent de ce zice Consiliul. El a continuat să creadă că oamenii pot și trebuie să fie obligați fizic să asculte de Biblie.

12. Chestiunile de ordin civil, precum taxele, sunt în jurisdicția statului, așa că Zwingli avea dreptate să nu intervină în problematica taxelor. Oricum, el a greșit când a lăsat alte chestiuni bisericăști vitale în mâna statului.

Partea a II-a A doua dispută doctrinară

Cei care erau interesați de reformă aveau păreri diferite despre constituirea „Evangheliei pure” pe care o autorizase consiliul din Zurich. Unele grupări de radicali, care se trăgeau din diferite grupe de studiu biblic, vroiau să vadă imediat reformele religioase. Câțiva ani la rând, Zwingli a predicat împotriva icoanelor, iar acum acești radicali acționau conform cu spusele lui. În septembrie 1523, aceste grupări au scos și au distrus icoanele din biserică. Autoritățile orașului au trimis imediat în închisoare vandalii, iar doi dintre ei au fost exilați.

De asemenea, Zwingli considera că împărtășania este o oroare,¹ dar era convins că acțiunile radicale vor dăuna scopurilor reformei. Dacă Consiliul hotăra că aceste acțiuni radicale erau din vina lui Zwingli, reforma ar fi avut de pierdut. Așa că Zwingli a încercat să implanteze reforma pentru a-i mulțumi pe suporterii lui, dar nu se grăbea prea mult pentru a nu pierde susținerea Consiliului. Încurajat de rezultatele pozitive ale primei dispute doctrinare, el a cerut Consiliului să susțină o altă dezbatere despre validitatea împărtășaniei și folosirea icoanelor.

Consiliul a fost de acord și pe 26-28 octombrie 1523 a avut loc a doua dispută doctrinară. Mai mult de opt sute de oameni au participat la această întâlnire. Participanții au înțeles că folosirea icoanelor nu era scripturală și împărtășania era o oroare în fața lui Dumnezeu.

La sfârșitul zilei a doua, Conrad Grebel, Simon Stumpf (un pastor de la țară) împreună cu alți câțiva participanți, erau pregătiți să observe câteva schimbări practice. Iată un fragment din înregistrările de la curtea din Zurich.

Apoi s-a ridicat Conrad Grebel și a spus că ar fi bine ca preoții să fie instruiți ce să facă când dau împărtășania, chiar acolo, la întâlnire, pentru că totul ar fi în zadar dacă nu se iau niște măsuri practice clare. S-au spus multe despre acest subiect, dar nu era nimeni care să vrea să oprească această mare oroare...

Zwingli a spus: „(Consiliul) va hotărî de acum încolo cum se va face împărtășania. După aceea, Simon Stumpf a luat cuvântul: „Domnule Huldrych, nu ai nicio autoritate să lași această decizie în seama (Consiliului), pentru că hotărârea e deja făcută: Duhul lui Dumnezeu decide. Deci dacă (Consiliul) va trebui să hotărască ceva ce este împotriva hotărârii divine, eu Îl voi ruga pe Hristos să trimită Duhul Său, iar eu

voi vorbi și voi acționa împotriva deciziei Consiliului. Zwingli a răspuns: „Corect. Dacă ei decid altfel, și eu voi predica și voi acționa împotriva lor. Nu las decizia în mâna lor.”²

Apoi Zwingli a spus că disputa viza chestiuni doctrinare. Era de datoria Consiliului să decidă cum vor fi implementate schimbările practice. Dezbaterea doctrinală s-a încheiat cu încurajarea pastorilor de a întări predicarea împotriva împărțășaniei și a icoanelor. Zwingli a pus mare accent pe nevoia ca fiecare să lucreze împreună în vederea refomei.

Explicația lui Zwingli l-a dezamăgit profund pe Conrad Greble, Simon Stumpf și pe alții. Unde era acel Zwingli care învăța că biserica depinde doar de Biblie în vederea călăuzirii? De mai multe ori, el a spus că biserica ar trebui să înceapă reforma chiar dacă înșiși conducătorii civili i se opun.

Dar Zwingli a hotărât că are nevoie de protecția Consiliului. Acum el considera că e de datoria lui să pregătească oamenii ca să accepte reformele, iar implementarea schimbărilor era lăsată în seama Consiliului. El considera că și Consiliul va lua măsuri destul de repede pentru a-i mulțumi pe toți cei care doreau reforma.

¹ Se presupune că, în timpul împărțășaniei (versiunea Romano-Catolică a Cinei), pâinea și vinul devin propriu-zis trupul și sângele lui Hristos. Așadar, era oferit ca sacrificiu pe un altar. De obicei, preotul bea vinul în numele poporului.

² *Die Akten der zweiten Disputation vom 26.-28. Oktober 1523*, publicată pe 8 /12/1523. Citat în Leland Harder, ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 242.

Partea a III-a Reformele sunt din nou oprite- Sămânța adevărului • Septembrie 2011

La câteva zile după dezbateri, consiliul orașului a ajuns la o concluzie. Mesa trebuia să continue la fel ca în trecut, iar icoanele din biserici trebuiau păstrate. Nimic nu se putea schimba fără aprobarea membrilor consiliului și, din nefericire, schimbările dorite erau lăsate de aceștia pe mai târziu.

Își doreau să implementeze lucruri noi, dar le era teamă că o ruptură bruscă de tradiția catolică va declanșa un război între cantoanele elvețiene catolice și Zurich. Încă o dată, propunerile lui Zwingli au fost respinse. Acesta a sperat că polemicile vor avea același rezultat ca primele și, în cadrul dezbaterilor, a vorbit cu multă putere împotriva mesei și folosirii icoanelor.

Subliniase foarte clar că nu oamenii trebuia să ia asemenea decizii: era important ca învățăturile Sfintei Scripturi să fie urmate. Dar când membrii consiliului au refuzat să facă ceea ce aștepta el de la ei, Zwingli s-a supus deciziei lor.

La o săptămână după dezbateri și hotărârea consiliului, Zwingli a scris o lucrare intitulată *A Brief Introduction to the Disputation* (n.tr. *O scurtă prezentare a dezbaterii*). El i-a etichetat pe cei care voiau să impună schimbări majore, în ciuda hotărârii consiliului, drept răuvoitori, neascultători, oameni care urmăreau să încalce legea. I-a învinuit de mândrie, spirit de ceartă și lipsă de preocupare față de cei care erau mai slabi din punct de vedere spiritual și nu erau pregătiți pentru reforma religioasă.

Pe la mijlocul lui decembrie, anumiți instigatori au distrus câteva cărți cu rugăciuni, și-au exprimat disprețul față de preoții care oficiau slujbele catolice și au demonstrat împotriva torturii și pedepsei capitale în piața centrală din Zurich, locul execuțiilor publice. Consiliul a decretat imediat o lege prin care îi amenința pe agitatori cu pedepse severe, dacă nu încetează protestele. Decretul nu conținea vreo promisiune cu privire la noi reguli de închinare sau de organizare a actelor de cult.

Prin el, Zwingli și alți teologi erau desemnați să se ocupe cu menținerea ordinii. Atunci când Zwingli și ceilalți pastori au realizat că membrii consiliului nu au de gând să schimbe mare lucru, s-au temut că reforma religioasă va fi amânată la nesfârșit.

Așa că, împreună, au redactat o declarație prin care își exprimau mult mai ferm convingerile. Iată un extras: Conform Cuvântului lui Dumnezeu, creștinilor trebuie să li se vorbească despre trupul și sângele lui Hristos atunci când iau pâinea și vinul ca amintire a suferințelor lui Hristos. Trebuie să proclamăm moartea Domnului ori de câte ori folosim această mâncare și băutură. ...intenționăm să facem cunoscute oamenilor aceste lucruri în ziua de Crăciun (două săptămâni de aici încolo), în acord absolut cu practica instituită de Hristos, pentru că nu mai putem să ascundem lumii învățătura corectă; și chiar dacă ei (membrii consiliului) nu ne îngăduie acest lucru, trebuie să le oferim credincioșilor împreună pâinea și vinul, sângele și trupul lui Hristos, altfel vom fi condamnați, socotiți mincinoși de Cuvântul lui Dumnezeu.¹

Dacă Zwingli și tovarășii lui ar fi acționat conform cuvintelor lor, istoria Bisericii Protestante ar fi

fost cu totul diferită.

Dar consiliul a respins planul, iar a doua propunere a lui Zwingli a arătat cât de repede a fost acesta gata să accepte compromisul.

Opinia anterioară ... e fără îndoială cea mai corectă și conformă Cuvântului lui Dumnezeu. Prin urmare, nimic nu va fi întreprins în această chestiune, care să nu vizeze scopul cel mai important, acela de a practica, cu timpul, învățătura cea mai curată a Cuvântului lui Dumnezeu. Totuși ... de vreme ce oamenii sunt divizați în aceste timpuri ... pentru că mulți sunt imaturi ... sunt necesare anumite concesii. Nu a fost potrivit să anunțăm o opinie care nu e dezavantajoasă pentru cei maturi și nici ofensatoare pentru cei imaturi.²

Zwingli a adresat o rugămintă consiliului ca cel puțin să nu oblige pe nimeni să participe la mesă și să nu pună pe nimeni sub interdicție pentru nerespectarea regulamentelor. Consiliul însă a respins cererea.

Au decretat că masa trebuie ținută, iar Zwingli s-a supus din nou hotărârii lor. Propriile sale cuvinte îl condamnau acum, pentru că era „socotit mincinos de Cuvântul lui Dumnezeu”. Pentru a rezuma, la început, Zwingli a încercat să reformeze religia la adăpostul Bisericii Catolice, dar în curând a abandonat ideea. Apoi s-a străduit să implementeze ideile reformatoare cu sprijinul Consiliului orașului Zurich, dar, din nou, lucrurile nu au ieșit așa cum a vrut el. În acest punct a înțeles că a asculta de Biblie înseamnă să nu ascuți de legile guvernării civile.

Opțiunile erau foarte clare: să urmeze învățătura Bibliei și să înfrunte toate pericolele ce urmau să vină sau să compromită adevărul rămânând la adăpostul unei reforme conduse de stat. Zwingli a ales calea mai sigură. A fost gata să afirme cu tărie poruncile Bibliei ca să-i convingă pe membrii consiliului orașului să facă niște schimbări, dar, când aceștia nu i-au dat atenția cuvenită, s-a retras, cât mai demn cu putință. Mișcarea sa a fost convenabilă din punct de vedere politic, dar l-a costat conștiința curată, aprobarea lui Dumnezeu și grupul de susținători fervenți.

Viitorii anabapțiști propun un plan alternativ

Conrad Grebel, Felix Mantz și prietenii lor au fost dezamăgiți de felul în care administra reforma consiliul orașului și de compromisurile făcute de Zwingli sub presiune. Pe 15 decembrie 1523, în ziua în care consiliul a respins și al doilea plan al lui Zwingli, Grebel i-a scris o scurtă scrisoare cumnatului său, Vadian: „Nu din întâmplare cauza Evangheliei e într-o situație foarte proastă aici... Oricine crede sau afirmă că Zwingli își face datoria de păstor, crede și afirmă un lucru eronat...”³

Pe măsură ce reprezentanții consiliului deveneau tot mai refractari la ideea unei reforme religioase, viitorii anabapțiști au analizat chestiunea unei reforme administrate de stat. Ei au venit la Zwingli cu planul unei biserici cu totul separate – o biserică ce va asculta doar de Biblie, fără să mai aștepte aprobarea guvernatorilor.

Istoricii nu au găsit niciun document cu privire la planul scris al viitorilor anabapțiști, dar Zwingli a făcut referire la el, mai târziu, într-o broșură pe care a scris-o împotriva anabapțiștilor.

Ne-au spus următoarele lucruri: „Am remarcat că întotdeauna vor fi oameni care se vor opune Evangheliei, chiar și printre cei care se laudă în Numele lui Hristos. Nu se poate spera deci ca toți oamenii să trăiască în unitate, așa cum ar trebui să trăiască creștinii. Potrivit Faptelor Apostolilor, cei care au avut convingeri diferite și au crezut altfel, s-au unit cu cei care i-au urmat și au format o biserică nouă. Exact asta trebuie să facem și noi.”

Ne-au cerut să facem o declarație în această privință. Cei care vor să-l urmeze pe Hristos, ar trebuie să fie de partea noastră. Ei ne-au asigurat că forțele noastre sunt mult superioare armatei necredincioșilor.⁴

Zwingli nu a susținut un asemenea plan. El a venit cu argumentul că Hristos ne-a poruncit să lăsăm neghina să crească împreună cu grâul până la vremea secerișului, prin aceasta sugerând că toți creștinii sinceri trebuie să trăiască printre frații mai puțin credincioși. Zwingli a mai subliniat faptul că erau zece fecioare care îl așteptau pe mire, dar numai cinci dintre ele au fost cu adevărat pregătite. Folosind aceste referințe scripturale, Zwingli a susținut că o biserică separată va aduce și mai multă confuzie în sufletele slabe.

Dar viitorii anabapțiști nu au renunțat ușor. Au continuat să cerceteze cu atenție Scripturile în întâlnirile lor de seară. Și, cu cât au studiat mai mult Cuvântul lui Dumnezeu, cu atât au fost mai convinși că programul de reformă al lui Zwingli nu era unul biblic atâta vreme cât se baza pe suportul consilierilor și al

Fisura se adâncește

De la sfârșitul anului 1523 și pe tot parcursul anului 1524, anabapțiștii au continuat să studieze Biblia. Au format grupuri mici și au pregătit un curriculum care să-i ajute pe cei interesați să înțeleagă Biblia. Au continuat să-și contureze viziunea unei biserici nou-testamentare pure.

Undeva, în anul 1524, acești oameni care studiau Biblia au primit niște scrieri de la Thomas Muntzer⁶ și Andreas Carlstadt⁷ referitoare la credință, icoane și botezul copiilor. Frații au fost plini de bucurie să afle că nu erau singuri în credința lor. Conrad Grebel i-a scris o scrisoare lui Muntzer în care aprecia poziția sa față de învățătura Bibliei, dar punea sub semnul întrebării relevanța mesei, pe care Muntzer o păstra într-o formă modificată. Această scrisoare este foarte prețioasă pentru că exprimă cu claritate convingerile viitorilor anabapțiști.

Perspectiva lor asupra non-rezistenței, disciplinei bisericii, Cinei Domnului, comuniunii frățești, lepădării de credință e demnă de luat în seamă atâta vreme cât e produsul studierii atente a Noului Testament.

Dragă frate Thomas...

...Isus Hristos care s-a oferit pe Sine ca Stăpân și Cap al celor mântuiți și care privitoare la separarea bisericii de stat, așa că întrebarea nu e *dacă* au înțeles acest lucru, ci *când*. ne poruncește să fim frați cu toți frații și credincioșii legați prin același Cuvânt, ne-a îndemnat la această legătură de prietenie și frățietate...

Așa cum strămoșii noștri s-au îndepărtat de adevărul Dumnezeu și de cunoașterea lui Isus Hristos, de credința în El, ... tot așa și astăzi, toți vor să fie mântuiți printr-o credință falsă, fără a avea roadele credinței, fără botezul încercărilor, fără speranță și dragoste, fără a practica în mod real credința creștină... În ceea ce privește persoanele și compromisurile lor, ei [Zwingli și tovarășii lui] sunt într-o gravă eroare, cea mai mare poate de la întemeierea lumii. Am fost și noi în aceeași eroare, pentru că eram doar ascultători și cititori ai acestor învățători și predicatori, responsabili pentru tot neadevărul... Dar, după ce am luat Scriptura în mâini și am consultat-o în legătură cu tot felul de probleme, am primit iluminarea și am devenit conștienți de neajunsurile extrem de dăunătoare ale învățăturilor acestor păstori și implicit și ale noastre, pentru că nu strigăm zilnic către Dumnezeu și nu cerem cu suspine să ne călăuzească și să ne scoată din neadevăr și speculațiile urâciunii ca să intrăm în adevărata credință în Dumnezeu și în practicarea ei...

În timp ce meditam și deplângeam starea lucrurilor, scrierile voastre împotriva credinței și botezului fals au ajuns la noi, iar noi suntem acum mai bine informați, suntem întăriți și fericiți că am găsit creștini care gândesc la fel ca noi... Prin urmare, vă cerem și vă îndemnăm ... să predicați doar

Cuvântul lui Dumnezeu, să stabiliți și să apărați practicile divine, să apreciați ca fiind bun sau rău doar ce e conform Scripturii și să respingeți ... toate învățăturile, practicile și părerile care vin de la oameni, chiar ale voastre înșivă.

Grebel a continuat cu o serie de îndemnuri privitoare la Cina Domnului. Se pare că a studiat această practică destul de bine, pentru că concluziile lui sunt biblice. Apoi s-a referit și la alte probleme.

Să nu vă preocupe prea mult apostazia sau lipsa spiritului creștin pe care au acuzat-o mulți evangheliști învățați... E mult mai bine să fie instruiți câțiva care să creadă și să trăiască virtuțile și practicile creștine, decât o mare mulțime de oameni să fie înșelată în credința ei izvorâtă dintr-o doctrină falsă...

Mergeți înainte călăuziți de Cuvântul lui Dumnezeu și creați o biserică creștină cu ajutorul lui Hristos, așa cum o găsim instituită în Matei capitolul 18 și organizată în toate epistolele apoi. Stăruțiți în rugăciune și post.

Cel care nu va accepta schimbarea și nu va crede și care va lupta împotriva Cuvântului și faptelor lui Dumnezeu, după ce i-a fost predicată învățătura, un asemenea om, după ce va fi mustrat în fața bisericii în prezența a trei martori, să fie, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu, privit ca un păgân, un vameș, și să fie lăsat singur. Mai mult, Cuvântul Evangheliei nu trebuie apărat cu sabia... Adevărații credincioși sunt oi în mijlocul lupilor, oi de măcelărit. Ei vor fi botezați prin necaz, persecuție, suferință și moarte, vor fi încercați în foc și trebuie să ajungă în odihna veșnică nu ucigând trupul fizic, ci domniile spirituale. Nu vor folosi deci sabia și nici nu vor fi implicați în vreun război lumesc.⁸

Înainte ca mesagerul să plece din Zurich cu scrisoarea către Muntzer, Grebel a aflat că Muntzer aproba folosirea forței. A atașat un postscriptum la scrisoare, îndemnându-l din nou pe Muntzer să se decida de aceste noi opinii și să urmeze doar Cuvântul lui Dumnezeu.

Frații n-au mai păstrat legătura nici cu Muntzer, nici cu Carlstadt datorită diferențelor doctrinare. Au continuat să-și dezvolte propriile viziuni, fără prea multe influențe din afară. În acest punct, grupul lor era

destul de mic. În partea finală a scrisorii, Grebel nota: „Pe-aici, nu sunt încă douăzeci de oameni care să creadă Cuvântul lui Dumnezeu.”

Botezul copiilor devine o problemă

La începutul anului 1524, Wilhelm Reublin, un pastor de țară din Wytikon⁹, a predicat împotriva botezării copiilor. La acea vreme, practica nu-i preocupa foarte mult pe anabapțiștii din Zurich. Studiind Scriptura însă, s-au convins și ei că practica botezării copiilor era greșită. În scrisoarea sa către Muntzer, Grebel se pronunță vehement împotriva acestei doctrine și folosește ca argumente o serie de versete biblice.

În luna decembrie, chestiunea a devenit presantă. Câțiva părinți din Zurich nu șiau botezat copiii. Membrii consiliului i-au avertizat, dar ei nu și-au schimbat hotărârea. Consiliul orașului a decis ca toți cei care credeau că botezul copiilor este ceva greșit, să-și prezinte motivele în fața lui Zwingli și a altor păstori, care urmau să discute problema cu câțiva membri ai consiliului. Zwingli, care credea că botezarea copiilor nu e o practică greșită, a avut mai multe dispute cu cei cu convingeri diferite. Niciuna din părți nu și-a schimbat poziția. Felix Mantz a scris o petiție adresată consiliului în care explica de ce botezul copiilor este nescriptural. Din ce în ce mai mulți părinți, în special din satele Wytikon și Zollikon, refuzau să-și mai boteze copiii. Pe 6 ianuarie, în familia lui Conrad și Barbara Grebel, s-a născut o fetiță. Conrad nu s-a gândit nicio clipă să-și scufunde copila „în idolatra apă romană”, cum numea el botezul copiilor.

Consiliul a decis să tranșeze chestiunea printr-o dispută publică, pe data de 17 ianuarie 1525. Grebel, Mantz și Reublin și-au exprimat părerile, în timp ce Zwingli li s-a opus cu vehemență. La sfârșitul dezbaterilor, autoritățile le-au cerut protestatarilor să renunțe la opiniile lor eronate și să păstreze pacea, dar frații s-au opus: „Trebuie să ascultăm de Dumnezeu, nu de oameni.” Dezbaterea nu a adus nimic bun. Ca răspuns, pe 18 ianuarie, consiliul a emis un decret împotriva celor cu alte convingeri.

Toți cei care și-au lăsat copiii nebotezați, să-i boteze în termen de opt zile. Iar cei care refuză să facă așa, să-și ia soția, copiii și bunurile și să plece din orașul nostru, de sub jurisdicția și de pe domeniul nostru și să nu se mai întoarcă niciodată. Fiecare va trebui să ia o decizie.¹⁰

Pe 21 ianuarie, consiliul decreta în legătură cu întâlnirile de studiu biblic: Ca urmare a rezoluției privitoare la botez, etc., s-a hotărât ca acest mandat să fie executat și să fie interzise școlile care dezbate asemenea chestiuni. Conrad Grebel și Mantz trebuie să se dezică de argumentele și opiniile lor și să aprobe judecata consiliului. Orice fel de dispută e în afara legii.¹¹

Acest edict a căzut ca un trăsnet asupra micului grup de credincioși. Cuvântul lui Dumnezeu nu era bine primit în Zurich. Zwingli s-a asociat cu membrii consiliului și a impus o cale de urmat. Credincioșii erau acum nevoiți fie să asculte de el și să meargă împotriva adevărului, fie să suporte consecințele.

Zwingli – un păstor fals

În timpul acestor confruntări, cantoanele catolice din Elveția au devenit din ce în ce mai ostile față de politica Zurich-ului, gândindu-se chiar să scoată orașul de pe harta confederației elvețiene. Au existat zvonuri că niște catolici zeloși din alte orașe au pus la cale uciderea lui Zwingli. Totuși, datorită cooperării sale cu consiliul orașului, el a reușit să le câștige încrederea și nu avea de ce să se teamă.

Cu câțva timp înainte, în decembrie 1523, a fost organizat un consiliu secret la Zurich, la care a participat și Zwingli. Scopul ei era să schițeze un plan de apărare în cazul unui război cu cantoanele catolice. Erau vizați, de asemenea, și dușmanii reformei lui Zwingli în cantonul Zurichului – atât „radicalii extremiști”, cât și procatolicii care se numărau și printre membrii consiliului.

La începutul anului 1525, războiul cu cantoanele catolice părea inevitabil. Zwingli, împreună cu reprezentanții orașului, au gândit o strategie de război, prin care să apere orașul. În lumina acestor intenții, reformatorii radicali păreau să reprezinte un pericol intern asupra siguranței Zurichului.

Se pare că Zwingli s-a folosit de această oportunitate pentru a lupta împotriva oponentilor săi.

Puterea lui politică era destul de mare și se pare că era hotărât să-i anihileze pe cei care i se opuneau. Nu a mai dorit o reconciliere sau un acord de pace. Era gata să scape complet de ei. Sosise timpul pentru măsurile violente.

1 Staatsarchiv Zurich E. 1.1.1 citat din *The Sources of Swiss Anabaptism*, 270, ed. Leland Harder

2 Ibid, 271, 272.

3 Stadtbibliothek (Vadiana) St. Gallen, VB II. 161, Leland

Harder Ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 275, 276,

4 Ulrich Zwingli, *In catabaptistarum strophas*, publicată în 31.7.1527. Citat în *The Sources of Swiss Anabaptism*, 278. „Forțele superioare” se referă probabil la Adevărul în sine. Ar putea indica și faptul că viitorii anabapțiști sperau să atragă mulți susținători.

5 Unii istorici se întreabă dacă planul unei biserici „radicale” viza o biserică separată de stat. În relatările lui, Zwingli notează că această nouă biserică își dorea propria conducere. Zwingli a interpretat aceasta ca un plan pentru crearea unui nou consiliu al orașului și i-a acuzat pe anabapțiști că vor să submineze și să se rupă de actuala guvernare a orașului.

Din acest moment, Zwingli i-a acuzat în mod fals pe separatiști, dar nimic din planul de separare al anabapțiștilor nu demonstra dorința anabapțiștilor de a institui o nouă formă de guvernare a orașului. În cadrul celei de-a doua dezbateri doctrinare, Simon Stumpf a susținut că guvernul nu avea nicio autoritate asupra bisericii și asupra modului în care trebuia aplicat Cuvântul lui Dumnezeu. În cadrul procesului său din noiembrie 1525, Grebel a afirmat că niciodată nu i-a învățat pe oameni să nu asculte de conducătorii orașului. Întrebarea e deci, dacă propunerea pentru un nou consiliu viza consiliul bisericesc sau ordinea seculară. Mărturiile lui Grebel și Stumpf susțin prima idee și nicio altă dovadă, cu excepția polemicii lui Zwingli nu poate susține a doua ipoteză. În cele din urmă, anabapțiștii au avut o viziune proprie

6 Thomas Muntzer (1488-1525) nu a avut o influență de durată printre viitorii anabapțiști, deși scrierile lui conțineau idei asemănătoare cu ale lor. Conrad Grebel i-a scris o scrisoare prietenească lui Muntzer, care n-a ajuns niciodată la destinație, așa că nu s-a putut stabili niciun contact direct. Muntzer și-a schimbat mai târziu poziția cu privire la chestiuni cheie, cum ar fi non-resistența, și a văzut Biblia ca pe ceva secundar viziunilor personale.

7 Andreas Carlstadt (1480-1541) l-a susținut în multe direcții pe Martin Luther. În chestiuni precum autoritatea Scripturii și inviolabilitatea jurămintelor credea precum anabapțiștii. Totuși, o parte din doctrina sa nu se armoniza cu cea a reformatorilor anabapțiști. S-a întâlnit cu anabapțiștii din Zurich în octombrie 1524, dar se pare că nu a mai avut o legatură ulterioară cu ei.

8 Stadtbibliothek (Vadiana) St Gallen, VB. XI. 97 *The Sources of Swiss Anabaptism*, 285-290, Ed. Leland Harder

9 Wytikon era un sătuc la vreo 10 kilometri de Zurich.

10 Staatsarchiv Zurich, EI.7.1& A42.1 *The Sources of Swiss Anabaptism*, Leland Harder Ed., 336

11 Staatsarchiv Zurich, V.VI. 248.fol. 227 b. *The Sources of Swiss Anabaptism*, Leland Harder Ed., 338.

Partea a I-a Apariția frățietății din Elveția Sămânța adevărului • Noiembrie 2011

Decretul emis de Consiliul orașului Zürich stipula clar că Zwingli și autoritățile din Zürich nu-i vor mai tolera pe protestanți. „Radicalii” trebuiau fie să se supună autorităților civile, fie să părăsească ținutul de baștină. Un grup mic de credincioși s-au întâlnit, foarte probabil în seara de 21 ianuarie 1525, în aceeași zi în care Consiliul a interzis prin lege astfel de adunări. Simon Stumpf nu era acolo pentru că a fost exilat anterior. Recent, George (Jörg) Blaurock, un fost preot din Grisons¹, s-a alăturat și el grupului. George a părăsit Biserica Catolică și a venit la Zürich să vadă ce poziție adoptă Zwingli. Dar nu i-a plăcut atitudinea lui Zwingli de-a face compromisuri și s-a identificat imediat cu micul grup de viitori anabapțiști.

La începutul anului 1530, un martor ocular a scris unor anabapțiști nemți care se întrebau cum a luat naștere mișcarea anabaptistă, despre întâlnirea din acea zi de ianuarie.

Așadar, dragi frați, pentru că m-ați întrebat despre începuturile frățietății din Elveția, se spune că în anul 1522, Huldrych Zwingli, nobilul Conrad Grebel și Felix Mantz – toți trei fiind oameni învățați, cu specializare în limba germană, latină, greacă și ebraică, s-au întâlnit să discute subiecte precum credința și au descoperit că botezul copiilor este inutil și nu trebuie recunoscut ca botez. După aceea, Conrad și Felix au crezut și au afirmat că, potrivit rânduielii creștine, omul trebuie botezat conform cu spusele lui Hristos: cel care crede și se botează va fi mântuit.

Acest lucru a condus la dezbinare, iar Huldrych Zwingli nu a fost de acord cu acest lucru spunând că duce la tulburare. Dar cei doi menționați anterior au susținut că nu se poate ignora porunca lui Dumnezeu, doar din aceasta cauză. Între timp, un preot pe nume Jörg, din casa lui Jacob, care era denumit Jörg Blaurock pentru că purta o haină albastră, a venit și el însuflit de un zel deosebit pentru voia lui Dumnezeu. Era considerat un preot simplu și obișnuit dar avea o înflăcărare evlavioasă în ce privește credința.

Prin harul lui Dumnezeu care i-a fost dat, el s-a comportat într-un mod extraordinar. A venit la Zwingli și a discutat cu el despre credință, dar nu a obținut nimic. După aceea, i s-a spus că există alți frați care au un zel mai mare decât Zwingli. Așadar, i-a căutat pe aceștia, și anume pe Conrad și Felix.

A vorbit cu ei și au ajuns la aceeași concluzie în ce privește aceste lucruri. Apoi, aceștia s-au întâlnit. După ce

frica s-a instalat în inima lor, au strigat către Dumnezeu din ceruri ca El să aibă milă de ei. Apoi, Jörg s-a ridicat în picioare și i-a cerut lui Conrad să-l boteze, iar acesta l-a botezat. După aceea, i-a botezat și pe ceilalți. Mai apoi, mai mulți preoți și alți oameni au fost botezați și au pecetluit acest botez cu sângele lor...

Așadar, aceasta s-a întâmplat la început. Mai târziu, s-au petrecut mai multe lucruri, așa că mulți au fugit care încotro. Dar temelia tare a adevărului a rămas. Domnul îi cunoaște pe ai Lui. Fie ca cei care chemă Numele Domnului să fugă de fărâdelege. Iată, așadar, relatarea despre început, cu privire la care nu ar trebui să aveți nicio îndoială, pentru că noi am trăit aceste realități.²

Așa s-a născut mișcarea anabaptistă din Elveția. Frații știau că vor înfrunta persecuții, dar erau hotărâți să rămână cu orice preț credincioși convingerii lor. În următoarea săptămână, noua mișcare s-a răspândit în Zollikon, un sat la câteva mile în sudul orașului Zürich. Acolo frații au mărturisit, s-au botezat și au luat Cina. Cel puțin treizeci și cinci de oameni au fost botezați în prima săptămână. Autoritățile din Zürich erau hotărâte să înăsprescă legile asupra unui nou botez și a adunărilor secrete. Pe 30 ianuarie, la nouă zile după primele botezuri, i-au arestat pe Mantz, Blaurock și pe douăzeci și cinci de săteni din Zollikon. Zwingli și colegii săi i-au închis pe săteni și i-au chestionat cu de-amănuntul. După nouă zile, Consiliul i-a amendat pe prizonieri și le-a dat drumul cu câteva condiții: nu aveau voie să se întâlnească în grupuri mai mari de trei sau patru, nu puteau să boteze, să predice sau să dea Cina. Autoritățile i-au lăsat pe Mantz și Blaurock în închisoare pentru a fi siguri că nu mai fac alte tulburări.

Munca misionară a lui Conrad Grebel

La câteva zile după botezuri, Grebel a mers la Schaffhausen³, lăsând slujba de la Zollikon în seama altor frați. Sperând să influențeze mișcarea reformei din oraș, a mers direct la pastorii lideri. Discutând cu ei din Biblie, Grebel aproape că i-a convins de baza scripturală a botezului credinciosului. Dar, Zwingli i-a trimis o scrisoare lui Schaffhausen și a întors Consiliul și pe pastori împotriva lui Grebel. Oricum, acesta din urmă a continuat să mărturisească acolo câtorva persoane și să boteze cel puțin o persoană.

În acest timp, în Zürich, autoritățile l-au eliberat pe Blaurock din închisoare. Acesta i-a însuflețit imediat pe frații de acolo. Aproape toți sătenii din Zollikon care promisese să renunțe la toate activitățile lor anabaptiste și-au călcat promisiunea și au practicat din nou întâlnirile și botezul. Până pe 16 martie, când Consiliul din Zürich a lovit din nou, aproximativ alte șaptezeci de persoane au îmbrățișat mișcarea anabaptistă.

Autoritățile au încercat să-i aresteze pe toți cei implicați în această mișcare. În timpul judecății, cei mai mulți din anabapțiștii din Zollikon au renunțat complet la anabaptism. Oricum, George Blaurock și Felix Mantz au rămas neclintiți.

Consiliul l-a alungat pe Blaurock din Zürich pentru că nu era rezident acolo. El s-a întors în localitatea lui natală, Chur, pentru a depune mărturie despre noua sa credință. Puțin timp după aceea, Mantz a scăpat din închisoare și s-a alăturat lui Blaurock. Împreună au reușit să răspândească învățătura anabaptistă până ce Mantz a fost arestat din nou în iulie. Grebel s-a întors din Schaffhausen cam în perioada în care Blaurock și sătenii din Zollikon au fost eliberați. În aprilie, Grebel a plecat din Zürich și s-a alăturat lui Wolfgang Ulimann (pe care Grebel l-a botezat în Schaffhausen) ca să predice Evanghelia la St. Gall.⁴

St. Gall susținea financiar o mare mănăstire, iar cetățenii resimțeau povara grea a taxelor impuse. Așadar, au primit cu inimă deschisă un creștinism care nu avea nevoie de călugări. Grebel a predicat într-o clădire spațioasă din oraș și a adunat sute de ascultători. După două săptămâni de predicare, mulți convertiți au cerut botezul și, astfel, Grebel a botezat câteva sute în râul Sitter de lângă oraș. Expansiunea rapidă a fost de scurtă durată. La două luni după oficializarea botezului de către Grebel, Consiliul din St. Gall a interzis adunările anabapțiștilor și l-a alungat pe Ulimann. Mulți dintre anabapțiștii din oraș, fiind persecutați, s-au întors acasă, dar majoritatea care au rămas credincioși au fugit mai târziu din oraș.

În iulie, Grebel a călătorit în zona rurală din jurul orașului Grüningens, unde a locuit în copilărie. Aici s-a trudit din greu o perioadă mai mare de trei luni, mutându-se des din loc în loc pentru a evita să fie prins. Autoritățile din Zürich l-au citat să se prezinte la judecată în Zürich sub acuzația de defăimare a lui Zwingli. Grebel ar fi mers în cazul în care Consiliul promitea că îi va garanta siguranța, dar membrii Consiliului au refuzat aceasta. Ca urmare, el nu s-a mai dus. Între timp, Felix Mantz a fost arestat în Chur,

un oraș din Grisons și a fost trimis înapoi în Zürich să fie judecat. A stat câteva luni în închisoare; apoi a fost eliberat după ce a promis că nu va tulbura liniștea. Imediat după aceea, a plecat la Grüningen, unde lucrau Grebel și Blaurock, iar mișcarea lor creștea constant.

În următoarea zi după ce Mantz a ieșit din închisoare, la începutul lui octombrie, Blaurock a plecat la biserica de stat din Hinwil, puțin mai la est de Grüningen. Pastorul bisericii nu era încă acolo când a ajuns Blaurock, așa că acesta s-a dus la amvon și a început să predice. Când a ajuns pastorul, o mare parte din cei adunați erau de acord cu ce a făcut Blaurock, iar pastorul și-a dat imediat seama că lucrurile i-au scăpat de sub control.

A apelat la magistratul șef din castelul din Grüningen ca să vină să-l aresteze pe Blaurock. Magistratul a venit, dar nimeni nu l-a ajutat să-l prindă pe Blaurock. Așa că a trebuit să aștepte până la sfârșitul serviciului divin pentru a-l aresta pe predicatorul anabaptist. Magistratul l-a pus pe Blaurock pe un cal și s-a îndreptat spre castel. Apropiinduse de satul Betzholtz, ei s-au întâlnit cu o mare mulțime adunată în jurul lui Grebel și Mantz, care se pregăteau să predice. După ce a chemat ajutoare, magistratul l-a arestat și pe Grebel, dar Mantz a scăpat. Cei doi predicatori au fost închiși în castelul din Grüningen, unde a copilărit Conrad. După trei săptămâni, autoritățile l-au arestat și pe Mantz.

O altă dezbatere cu privire la botez

Consiliul din Zürich a cerut ca prizonierii să fie aduși în oraș pentru a fi judecați, dar “Ce voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi la fel.” (Luca 6:31) **23** cetățenii din Grüningen și Zollikon au dorit mai întâi o altă dispută publică despre botez. Aceasta a luat loc pe 6-8 noiembrie 1525, înainte ca liderii anabaptilor să fie judecați. Potrivit unei surse, s-au adunat nouă sute de oameni. Au fost prezenți și prizonieri anabaptili, inclusiv Michael Sattler. Frățietatea a fost acuzată că a ținut ședințe împotriva guvernului și că a afirmat că ar avea anumite revelații, lucruri pe care ei le-au negat.

Deși audierea urma să fie corectă, rezultatul era dinainte stabilit. Zwingli și suporterii lui au confirmat victoria și au dat anabaptilor diferite pedepse. Băștinașii din Zürich au primit diferite sentințe: de la muncă silnică până la închisoare unde primeau doar pâine, apă și terci. Cei din alte cantoane au fost izgoniți. Grebel, Mantz, Blaurock și cei 15 colegi care erau închiși au fost rejudecați pe 5-7 martie 1526. Ei au rămas neclintiți în adevăr, astfel încât Consiliul i-a condamnat la închisoare pe viață. S-au hrănit numai cu pâine și apă și nu au avut parte de îngrijiri medicale. În același timp, Consiliul a decretat că oricine era botezat din nou, după toate cele întâmplate, va fi înecat fără milă.

Închisoarea „pe viață” a anabaptilor a durat doar două săptămâni. Pe 21 martie, aceștia au deschis cu greu o fereastră din celula lor. Folosind aceiași frânghie care i-a coborât în carceră, au escaladat peretele și s-au cățărât pe fereastră unul după altul, devenind liberi. Ei au scăpat pentru că Dumnezeu a făcut un miracol; fereastra prin care s-au cățărât ascundea un șanț adânc, care era temporar uscat. De obicei, podul basculant de deasupra șanțului noroios era ridicat, închizând ieșirea. Însă podul era în reparații, așa că podul basculant a fost lăsat în jos peste noapte.

După ce au trecut podul, cei din grup au discutat despre următoarea destinație. Ei „au glumit”, spune relatarea, „și au zis că merg la indienii roșii de peste mare.”⁷ Nici nu și-au închipuit că după două sute de ani, descendenții lor spirituali vor face tocmai acest lucru. Mulți dintre ei au fugit imediat din Zürich, dar doi dintre ei au hotărât să rămână peste noapte în Zürich pentru că erau bolnavi în urma încarcerării. Acești doi oameni au fost arestați din nou, iar istoria evadării a ajuns până la noi prin înregistrarea curții din timpul audierii lor ulterioare.

După aceasta, Grebel, Mantz și Blaurock au continuat lucrarea subterană în zonele din afara Zürich-ului. Grebel a reușit să tipărească un pamflet despre botez, combătut în scris de Zwingli. În aceste vremuri, Grebel a predicat și a lucrat la nord de Zürich. În tot acest timp, s-au perindat diferite idei radicale printre unii anabaptili. Grebel și Mantz au luptat să le țină în frâu. Un cronicar contemporan (care era împotriva anabaptismului) scrie următoarele: Erau unii dintre ei care au auzit și au învățat de la predicatorii protestanți că Noul Testament era o problemă de duh și nu de slovă, așa cum spune și Martin Luther în introducerea la traducerea lui a Noului Testament. Pentru că se gândesc acum la ei înșiși ca fiind mai spirituali decât oricine pe pământ, își aruncă Testamentele lor în sobă, le ard și le rup spunând: „Slova omoară, duhul dă viață” și „Dumnezeu spune prin profet: «O

să scriu legea mea pe inima lor»... Printre primii anabapțiști erau unii care nu erau pătați de atâtea opinii, ci se țineau numai de acele articole pe care le-au învățat de la Conrad Grebel. Cei doi, menționați mai sus, Conrad Grebel și Felix Mantz, părinții anabapțiștilor, erau de asemenea profund deranjați de aceste erori și idei; când au dat naștere acestei mișcări nici nu s-au gândit la așa ceva. Așadar, s-au văzut siliți să predice și să învețe împotriva acestor erori în Appenzell și Gotzhus. Dar mulți nu i-au ascultat nici pe ei, nici pe noi; într-adevăr oamenii îi priveau ca profeți falși și îi ocărau.⁸

În vara lui 1526, Grebel a călătorit înspre Mainfeld, un oraș la mai mult de cincizeci de mile sud-est de Zürich, unde locuia sora lui, Barbara. Greutățile din închisoare și lunile dificile de evanghelizare și-au spus cuvântul. La scurt timp după ce a ajuns aici, a murit de ciumă la vârsta de douăzeci și opt de ani.

Ultima lucrare a lui Felix Mantz și moartea sa

Felix Mantz a mai lucrat la nord de Zürich după evadarea lui din închisoare. Uneori a slujit alături de Grebel. Mantz a mai făcut evanghelizări în zona din St. Gall și a fost închis pentru scurt timp acolo. Apoi s-a întovărășit cu Blaurock, mergând împreună cu acesta înapoi în Grüningen. Ei țineau adunări secrete, întârind pe anabapțiștii de acolo. Dar, la începutul lui decembrie, au fost prinși în pădure cu un grup de credincioși.

Prizonierii au fost duși la Zürich, unde Zwingli și Consiliul erau hotărâți să-i omoare. Printre alte acuzații, Mantz și Blaurock au fost învinuiți că au divizat biserica și că au învățat că un creștin nu ar trebui să ocupe funcții de lider politic sau să poarte sabia. Pe 5 ianuarie 1527, Consiliul l-a condamnat pe Mantz la moarte, iar pe Blaurock să fie bătut afară din oraș.⁹

Cam pe la ora trei în acea după-amiază, Mantz a fost scos din celula sa și dus la râul Limmat. S-a strâns o mare mulțime să privească execuția sa, iar Felix le-a mărturisit despre Dumnezeu și l-a mulțumit Lui pentru privilegiul de a muri pentru adevăr. Mama și fratele îi erau aproape, încurajându-l să rămână tare. Mantz a fost dus la o baracă mică de pescari din mijlocul râului și legat bine. Chiar înainte să fie aruncat în apa rece, el a strigat: „În mâinile Tale, Doamne, îmi încredințez duhul.”

Persecutorii l-au dezbrăcat pe Blaurock până la brâu și l-au bătut cu nuiete până la poarta orașului. Acolo el a refuzat să jure că nu se va întoarce în Zürich, așa că autoritățile l-au aruncat iarăși în închisoare.

Oricum, curând după asta, el s-a predat și le-a jurat acest lucru, satisfăcându-le orgoliul. Astfel i-au dat drumul să plece.¹⁰ După ce a fost eliberat, Blaurock a mai lucrat timp de doi ani și jumătate înainte să moară. El s-a dus să evanghelizeze prima dată în Elveția, unde a fost prins de două ori. În cele din urmă, i s-a interzis să mai meargă în zonele Elveției unde se vorbea limba germană.

La începutul anului 1528, Blaurock s-a îndreptat spre Tyrol, o provincie austriacă, pentru a-l înlocui pe un pastor anabaptist martirizat. Apoi s-a dezlănțuit persecuția catolică, dar Blaurock a prețuit mai mult răspândirea Evangheliei decât siguranța proprie. Prin lucrarea sa bisericile au prosperat și mai mulți convertiți au fost botezați. Guvernul l-a prins în vara lui 1529 și l-a ars pe rug la începutul lui septembrie.

1 Grisons, sau Graubunden, era o regiune mare în Estul Elveției. Casa lui Blaurock era la aproximativ 70 de mile la sud de Zürich.

2 Din scrisoarea Klettgau/Cologne. Citat în Leland Harder, ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 341, 342. Această scrisoare a fost trimisă din Elveția către Cologne în 1530. O relatare similară se găsește în *Hutterian Chronicle*, la paginile 43-47. Aceasta oferă mai multe detalii, de exemplu, este afirmat că Blaurock i-a botezat pe toți care erau prezenți. Acest lucru a fost adăugat ulterior în scrisoarea originală de către un alt scriitor. Nu știm dacă expresia „el i-a botezat și pe ceilalți” se referă la Blaurock sau la Grebel.

3 Schaffhausen a fost un oraș în nordul Elveției.

4 St. Gall se afla la aproximativ treizeci și cinci de mile la est de Zürich.

5 Grüningen se afla la aproximativ unsprezece mile sud-est de Zürich.

6 Michael Sattler a vizitat anabapțiștii din zona Zürich și a fost suspectat de erezie. În acest moment, oricum, nu se știa dacă Sattler era un anabaptist devotat. I s-a dat drumul după ce a plătit taxele de judecată și a promis că părăsește permanent zona Zürich. (Un autor adaugă că el a mai promis că-i părăsește pe anabapțiști.) Nu se cunosc înregistrări ale momentului exact când Sattler a devenit anabaptist, dar dovezi clare arată că înspre vara lui 1526.

7 Staatsarchiv Zurich, EI.7.1. Citat în Leland Harder, ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 451.

8 Kessler, Sabbata. Citat în Leland Harder, ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 455, 456.

9. Probabil au folosit această metodă „indulgentă” față de Blaurock pentru că nu era rezident în acel oraș. De asemenea Consiliul nu a putut dovedi că Blaurock botezase vreoa persoană din acel canton, după ce a fost dat decretul că cei care vor face acest lucru vor fi pedepsiți cu moartea.

10. Leland Harder, ed., *The Sources of Swiss Anabaptism*, 474; and John L. Ruth, *Conrad Grebel, Son of Zurich*, 143.

Partea a II-a Apariția Fraților Elvețieni

Lucrarea lui Michael Sattler în Strasbourg

Michael Sattler probabil că nu s-a alăturat Fraților Elvețieni mai înainte de vara lui 1526, pe vremea când a murit Grebel și cu câteva luni înainte de a muri Mantz. Sattler fusese călugăr, dar viața imorală de la mănăstire l-a dezgustat. El s-a familiarizat cu învățăturile reformei și a început să se întâlnească cu niște anabapțiști, cu aproximativ un an mai înainte de a li se alătura. Era un om talentat și devotat.

Odată ce a luat hotărârea de a se lega pe viață și pe moarte cu anabapțiștii persecutați, nu a mai dat niciodată înapoi. Târziu, în 1526, Sattler a mers la Strasbourg, oraș liber în Sfântul Imperiu Roman, aflat la granița dintre Franța și Germania.

În zilele de început ale Reformei, Strasbourg era un oraș mai tolerant în privința diferențelor de religie decât cele mai multe orașe. Sattler a discutat despre doctrinele anabaptiste cu Wolfgang Capito (în casa căruia a găzduit cât timp a stat în oraș) și cu Martin Bucer, principalii reformatori protestanți ai orașului Strasbourg.

El a încercat (fără succes) să-i convingă să elibereze pe câțiva prizonieri anabapțiști din Strasbourg.¹ Reformatorii au fost de părere că Sattler ar fi trebuit, din dragoste creștină, să renunțe la puternicele sale convingeri doctrinare și să se alăture eforturilor dereformă ale mișcării protestante. Deși Sattler nu a căzut de acord cu aceste condiții, cei trei s-au despărțit ca prieteni.

După ce a părăsit orașul Strasbourg, Sattler a evanghelizat în zona localității Lahr, la vreo 24 km la sud de Strasbourg.² Wilhelm Reublin evangheliza deja în zonă și l-a desemnat pe Sattler să conducă adunarea din Horb. Lucrarea lui Sattler acolo a fost una de succes, și adunarea a crescut repede, chiar dacă zona era cârmuită de catolici influenți.

Mari încercări în mișcarea anabaptistă

Mișcarea Fraților Elvețieni avea acum doi ani de existență și multe pericole de înfruntat. Conducătorii de la început muriseră, persecuția creștea și învățătorii falși semănau confuzie printre cei ce căutau adevărul cu sinceritate. Anabapțiștii și-au dat seama acum că nu se puteau aștepta ca mișcarea lor să devină o parte acceptată a mișcării de reformă. Ei aveau să rămână în continuare o minoritate separată și persecutată.

Deoarece anabapțiștii au avut atât de mult de suferit din pricina ascultării lor practice de poruncile curate ale lui Hristos, câțiva învățătorii falși promovau ideea că cineva putea ține poruncile lui Hristos în inima lui, fără ca să fie nevoit să le și împlinească. De ce oare nu ar accepta Dumnezeu pe cineva care are intenții bune, fără să fie nevoit să practice lucrurile care l-ar putea face să intre în conflict cu autoritățile? Unii au aplicat acest raționament la poruncile curate ale lui Hristos, precum interzicerea de a jura, de a opune rezistență și de a se înjuga la un jug nepotrivit cu cei necredincioși.

Ei credeau că cineva putea să accepte cerințele bisericii de stat și să-și poată păstra în același timp adevărata spiritualitate și închinare în inima lui. Cu alte cuvinte, putea rămâne un creștin tăcut, pe ascuns. Putea să evite purtarea crucii și moartea pentru credința lui. Învățătura aceasta era asemănătoare cu cea a pietismului, pe care îl vom întâlni mai târziu în studiul nostru despre anabapțiștii elvețieni.

Conducătorii de la început ai Fraților Elvețieni au denunțat cu fermitate această învățătură. Creștinul trebuie să moară față de sine și de dorința de a trăi o viață confortabilă. Sfântul trebuie să renunțe la lume și adesea chiar la viața sa, dacă vrea să capete cununa cerească. Dacă refuză cineva crucea, refuză mântuirea. Tema aceasta se regăsește în toate scrierile lor. Persecuția aspră din partea statului precum și învățătura falsă a celor care pretindeau că sunt frați, făceau viața grea pentru anabapțiștii adevărați.

Criza se intensifica și din pricina faptului că noua biserică nu își stabilise încă pe deplin crezurile în privința problemelor pe care le aveau de înfruntat. Dacă anabaptismul avea să supraviețuiască, trebuia să găsească un îndrumar/dreptar statornic, pentru a-l putea ajuta să rămână biblic. Acest îndrumar statornic nu putea fi format doar din conducătorii credincioși, deoarece aceștia ieșeau adesea repede din scenă.

Dreptarul final era, desigur, Biblia. Dar Frații Elvețieni și-au dat seama că dacă biserica celor credincioși nu-i va ajuta pe cei întorși la credință să înțeleagă felul în care se raportează Biblia la problemele lor actuale, biserica va fi sfâșiată de individualism și, în cele din urmă, va dispărea.

Întâlnirea de la Schleithem

Conducătorii Fraților Elvețieni și-au dat seama de importanța întâlnirii tuturor fraților pentru a discuta problemele și a redacta un document comun normativ. Ei voiau un document scris care să explice crezurile biblice care au făcut mișcarea anabaptistă să fie deosebită de grupurile radicale, catolici și protestanți.

O astfel de declarație va identifica și pe învățătorii falși care au ieșit din sânul bisericilor anabaptiste. De asemenea, credincioșii anabapțiști erau omorâți cu o mare repeziciune și, cu o astfel de scădere a membrilor și a conducătorilor, exista pericolul ca mișcarea să-și piardă rădăcinile biblice. Anabapțiștii doreau să lase mai departe un exemplu de adevărată credință celor care veneau din urmă.

Pe data de 24 februarie 1527, câțiva Frați Elvețieni s-au întâlnit la Schleithem, la 40 km nord de Zürich, în partea de nord a Elveției. Împreună, frații au redactat un document intitulat *Întrunirea frățescă a unor copii ai lui Dumnezeu cu privire la cele șapte articole*. Documentul explica poziția anabaptistă referitoare la botezul celor convertiți, excomunicare, Cina Domnului, separarea de lume, activitatea pastorală, nonrezistență și depunerea jurămintelor.³

Deși se poate spune că nu era o declarație care să includă toate articolele de credință ale Bisericii creștine, ea se adresa problemelor curente cu care se confruntau anabapțiștii la acea vreme. Copii ale acestor articole s-au răspândit cu repeziciune printre anabapțiști, unind bisericile și mărturia lor. În mod clar, reformatorii protestanți l-au considerat drept document oficial, normativ, căci Zwingli a scris imediat un răspuns de combatere a lui, iar mai târziu Jean Calvin⁴ a acționat la fel. Balthasar Hubmaier⁵ a scris o argumentare împotriva celui de-al șaselea punct, privitor la nonrezistență.

Scrisoarea de combatere a lui Zwingli îi acuza pe anabapțiști de crime îngrozitoare, dar a făcut puțin ca să schimbe caracterul normativ al documentului. Întrunirea de la Schleithem a avut loc în contextul persecuției crescânde, atât din partea catolicilor, cât și a protestanților.

Nu după multă vreme de la întâlnirea de la Schleithem, autoritățile catolice au arestat un grup de anabapțiști la Horb, inclusiv pe Sattler și soția sa. La vremea arestului, Sattler purta asupra sa o copie a *Mărturisirii de credință de la Schleithem* precum și alte notițe despre activitățile și planurile Fraților. Acest lucru a însemnat, pentru cei care l-au capturat, că Sattler era un conducător important al anabapțiștilor.

Martirajul lui Sattler

Autoritățile l-au învinuit pe Sattler și pe tovarășii săi de credință de încălcări ale doctrinelor și ale normelor de conduită catolice. Ei i-au acuzat pe anabapțiști de necredință în transsubstanțiere, mirungerea⁶ și în botezul pruncilor. Dar și de faptul că anabapțiștii nu îi venerau pe sfinți sau pe Maria, că nu depuneau jurământ și că nu urmau practicile standard legate de euharistie.

Împotriva lui Sattler au fost adăugate două noi capete de acuzare: că a părăsit mănăstirea și s-a căsătorit și că a învățat pe alții să nu opună rezistență împotriva turcilor militanți (musulmani).⁷

După o oră și jumătate de discuții în particular, judecătorul a pronunțat sentința. Michael Sattler a fost dat pe mâna călăului. El trebuia să fie dus în piața centrală și să i se taie limba. După ce a fost legat de un car, trebuia să i se smulgă carnea de șapte ori cu clești înroșiți în foc. Când avea să ajungă la locul de execuție, trebuia să fie ars până devenea cenușă.

Ceilalți întemnițați au primit pedepse variate, de o cruzime mai redusă, dar cei mai mulți dintre ei s-au lepădat de convingerile lor. Sattler le-a spus fraților săi că le va da un semn în timpul execuției sale, care să ateste că a rămas de neclintit. Pe 20 mai 1527 îngrozitoarea sentință a fost pusă în aplicare. Chiar dacă limba lui Sattler a fost mutilată, putea încă să vorbească. În ciuda durerii, s-a rugat pentru cei care-l persecutau și a îndemnat poporul la pocăință.

Chiar înainte de a fi aruncat în foc, s-a rugat să primească har de la Dumnezeu care să-l ajute să depună mărturie cu privire la adevăr cu însuși sângele său. Călăul i-a legat un sac de pulbere în jurul gâtului ca să-i grăbească moartea. În timp ce ardea, Sattler se ruga și Îl lăuda pe Dumnezeu.

Când frânghiile care-i legau mâinile au ars, el a ridicat două degete, arătându-le fraților săi semnul promis. „Tată, în mâinile Tale îmi încredințez sufletul!” a strigat el și a trecut în veșnicie. Caracterul nobil al lui Sattler era bine cunoscut. La cinci luni după execuția lui Sattler, Martin Bucer, unul dintre reformatorii din Strasbourg a scris: „Nu ne îndoim de faptul că Michael Sattler, care a fost ars la Rottenburg, era un prieten bun al lui Dumnezeu, deși a fost un conducător al anabapțiștilor, dar unul mult mai educat și cinstit decât alții.”⁸

Wilhelm Reublin a scris o broșură în care povestește martirajul. Povestirea sa a constituit un motiv serios de rușine pentru guvernul austriac, care l-a executat pe Sattler. Reputația excelentă a lui Sattler precum și moartea sa îngrozitoare a pricinuit vâlvă printre oamenii care l-au cunoscut.

Zwingli – Politicianul „creștin”

Zwingli, temându-se că anabapțiștii „radicali” vor dăuna planului său de reformă, a susținut cu zel, dacă nu chiar a și instigat, toate măsurile aspre impuse asupra lor de către consiliul orășenesc din Zürich. Oricum, anabapțiștii nu erau singurii săi oponenți la vremea aceea. Câțiva catolici îndărătnici încă locuiau în Zürich și lucrau împotriva lui Zwingli în orice împrejurare. Pe lângă aceste două categorii de „radicali”, tatăl lui Conrad, Jacob Grebel, și alți membri din consiliul orășenesc erau cumva mai toleranți cu anabapțiștii și cu catolicii.⁹ Zwingli l-a considerat pe Jacob și pe colegii lui drept o amenințare la adresa mișcării de reformă.

Reforma lui Zwingli avea de înfruntat un pericol tot mai mare din partea statelor catolice elvețiene. În aceste condiții, Zwingli și-a reinnoit eforturile de a îndepărta opoziția locală și de a stabili autoritatea sa politică și religioasă. Zwingli a pregătit în amănunțime un proces împotriva lui Jacob Grebel, pe care l-a acuzat de trădare. Desigur, Jacob primise ajutoare bănești din străinătate pentru educația lui Conrad și le-a păstrat chiar și după ce s-a dat o lege împotriva acceptării unor astfel de ajutoare. Folosind această dovadă pentru a-l acuza, Zwingli a făcut ca Jacob să fie judecat și decapitat pe la sfârșitul lunii octombrie a anului 1526.

Orașul Zürich a fost șocat de o astfel de purtare față de un senator în vârstă, dar nimeni nu a îndrăznit să protesteze în mod public. După ce a reușit să aibă consiliul orășenesc în totalitate sub controlul său, Zwingli a fost în stare să-și îndrepte acum toată atenția asupra problemei anabaptiste. Probabil că la instigația sa, consiliul a aprobat pedeapsa cu moartea pentru cei implicați în lucrarea de rebotezare.

În ianuarie 1527, Zwingli a susținut pedepsele cu înecarea, de la Mantz. Zwingli, la data aceasta, avea puterea de a suprima pe oricine îndrăznește să se ridice împotriva lui și era pe deplin pregătit pentru aceasta. Deși a reușit să-i îndepărteze pe conducătorii anabapțiști proeminenți din Zürich, Zwingli și-a dat seama că problema nu fusese rezolvată. În primăvara lui 1527, a primit o broșură anabaptistă care conținea răspunsuri la acuzațiile sale aduse anterior împotriva lor. Curând i-au fost înmânate mai multe copii, scrise de mână, ale *Mărturisirii de credință de la Schleithem*.

El a scris o altă carte împotriva anabapțiștilor ca să combată învățăturile lor și să stârnească și alte orașe împotriva lor. Curând după ce cartea a ieșit de la presă, Zwingli a susținut o convenție a cantoanelor elvețiene care spijineau reforma și a inițiat o campanie extinsă de persecuție a anabapțiștilor, care a durat ani de zile.

Dar flacăra adevărului a continuat să ardă în inimile celor credincioși. Nici Zwingli și nici alți persecutori care l-au urmat nu au fost în stare să stingă această flăcără. Mișcarea anabaptistă a continuat să se răspândească în ciuda celei mai crunte opoziții.

În luna mai a anului 1529, un misionar protestant din Zürich a încercat să evanghelizeze într-un oraș elvețian catolic și a fost ars pe rug. Sub presiunea exercitată de Zwingli, consiliul din Zürich a declarat război împotriva statelor elvețiene catolice.¹⁰ Zwingli, în mod personal, a însoțit trupele de la Zürich. La 16 km sud de Zürich, în orașul Kappel, s-au întâlnit cele două armate.

Zwingli intenționa să atace imediat, dar a fost împiedicat de alți conducători protestanți care erau în favoarea negocierilor. Așadar, în loc de luptă, cele două părți au încheiat un armistițiu și au negociat timp de șaisprezece zile. Ca rezultat la sfârșitul lui iunie, 1529 grupările din opoziție au semnat „Primul tratat de pace de la Kappel”. Printre altele, catolicii au fost de acord să se abțină să mai atace statele elvețiene protestante din cauza diferențelor legate de religie.

Catolicii au respins doar una din revendicările lui Zwingli: libertatea ca misionarii protestanți să poată evangheliza în statele catolice. Aceasta a fost considerată drept victorie de către protestanți; și totuși, nu toate revendicările lui Zwingli au fost împlinite și chiar el nu era sigur cât timp avea să dureze pacea aceea.

Protestanții elvețieni și-au dat seama că aveau nevoie de tot ajutorul pe care-l puteau găsi pentru a se putea proteja împotriva catolicilor și prin urmare s-au gândit să se unească cu protestanții germani. În timpul unei întruniri mai mari, care a început pe 29 septembrie 1529, Luther și Zwingli s-au întâlnit ca să discute despre posibila uniune, dar nu au putut cădea de acord asupra naturii elementelor de la Cina Domnului. Luther a insistat că pâinea era cu adevărat trupul lui Hristos, pe când Zwingli credea că era doar un simbol. Cei doi s-au despărțit nu chiar în termenii cei mai prietenești și nu au obținut nicio uniune.

În luna mai a anului 1531, Zürich și aliații săi au cerut statelor catolice să permită prin jurisdicția lor predicarea învățăturilor protestante. Când au refuzat, cantoanele protestante au impus o blocadă economică și nu au mai exportat bunuri statelor catolice. Ca răzbunare, catolicii au declarat război protestanților și cele două armate s-au întâlnit la Kappel, pe 11 octombrie 1531.

Armata catolică număra în jur de opt mii de ostași, în timp ce protestanții numărau doar o mie cinci sute. Catolicii au câștigat, și Zwingli și douăzeci și patru de alți predicatori au murit în bătălie.¹¹ Catolicii au mutilat cadavrul lui Zwingli și l-au ars pe o grămadă de bălegar. Moartea lui Zwingli ne aduce aminte de cuvintele lui Hristos, pe care le-a respins: „Pune-ți sabia la locul ei ; căci toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.” (Matei 26:52).

După bătălie, catolicismul a recâștigat câteva din teritoriile pierdute în Elveția, dar nu a fost în stare să restaureze peste tot catolicismul. Urmașii lui Zwingli, după moartea lui, au dus mai departe reforma în Zürich. Câțiva zwinglieni s-au alăturat luteranilor, iar grupul rămas s-a unit cu urmașii lui Calvin în anul 1549. Zwingli este singurul mare reformator protestant de numele căruia nu este legată astăzi nicio biserică.

1 Aceasta se datorează caracterului creștin al lui Sattler. El era în stare să discute doctrine biblice cu acești bărbați, să nu fie de acord cu ei, dar să le păstreze prietenia, și aceasta într-o vreme când alți anabapțiști erau în închisoare, în același oraș.

2 Câteva cărți mai vechi spun că Sattler a mers în Horb și Rottenburg, după ce a părăsit orașul Strasbourg. Cercetările de mai târziu, arată că cel mai probabil a fost în Lahr, până la întâlnirea de la Schleithem, după care a mers la Horb și Rottenburg, unde a fost prins. Vezi C. Arnold Snyder, *The Life and Thought of Michael Sattler* [Viața și concepțiile lui Michael Sattler], 95-97.

3 Mărturisirea de credință de la Schleithem a fost semnificativă pentru supraviețuirea Anabaptismului. Sattler a scris-o după întrunire și a inclus în ea și o scrisoare de încurajare pentru frații săi. 4 Jean Calvin s-a alăturat mișcării de reformă prin anul 1530. El a învățat doctrinele pe care noi le numim „calvinism”, o concepție nebiblică asupra suveranității lui Dumnezeu, bazată pe învățăturile lui Augustin. Există mai multe variante ale acestei concepții, dar toate au în comun convingerea că omul este predestinat să fie mântuit sau pierdut și nu are nicio opțiune în această privință. Această concepție se împotrivesc învățăturii biblice care spune că omul alege fie să se predea pe sine lui Dumnezeu, care-l mântuiește, sau să se răscoală împotriva milei lui Dumnezeu și să continue pe această cale spre moartea veșnică. Calvin a devenit conducătorul Reformei din Geneva, Elveția, și conducătorii din Geneva au adoptat convingerile sale religioase. Mulți susținători ai Reformei din zonele limitrofe Genevei au fugit în oraș ca să evite persecuția din partea catolicilor. Din cauza acestui aflus de oameni, învățăturile lui Calvin s-au răspândit repede și în alte zone ale Elveției. Frații Elvețieni nu au acceptat concepțiile sale false.

5 Vezi capitolul 8 pentru mai multe informații despre Balthasar Hubmaier.

6 Mirungerea (numită, de asemenea, și ultimul ritual) era o formă coruptă a poruncii biblice de a unge cu untdelemn. (vezi Iacov 5:13-16) Din punct de vedere istoric, catolicii îi ungeau atât pe cei care erau foarte bolnavi, dar și pe cei care erau pe moarte. Anabapțiștii nu respingeau învățătura biblică cu privire la ungera celor bolnavi, dar învățau, împotriva credinței catolice, că mirungerea nu avea puterea de a elibera pe cineva de păcat și de a-i pregăti sufletul pentru moarte.

7 Musulmanii războinici, expansioniști, din Orientul Mijlociu, au constituit un mare pericol pentru Europa „creștină” pe tot parcursul Evului Mediu. Cruciadele medievale împotriva turcilor, soldate cu mari pierderi de vieți omenești din Europa, erau socotite merituose pentru supraviețuirea creștinismului. Faptul că Sattler învăța că nu ar trebui să se lupte împotriva turcilor, l-a făcut imediat să fie catalogat drept trădător. Desigur, Frații Elvețieni au învățat interdicția de a opune rezistență față de toată lumea, nu doar împotriva turcilor. Sattler a spus cu o ocazie că dacă lupta ar fi corectă, ar lupta mai întâi împotriva „creștinilor” europeni, care persecută pe adevărații creștini, decât să lupte împotriva turcilor, care nici măcar nu pretindeau că sunt creștini. Această remarcă a fost folosită drept cap de acuzare la procesul lui.

8 *The Mennonite Encyclopedia* [Enciclopedia mennonită], articolul „Sattler, Michael,” 4:433.

9 Aceasta este o explicație posibilă pentru numărul uimitor de mare de cazuri în care prizonierii anabapțiști au evadat din celulele închisorilor din Zürich.

10 Termenii *state catolice* și *state protestante* se referă simplu la religia oficială din acele state. În statele catolice trăiau și câțiva protestanți și anabapțiști, iar în statele protestante trăiau, de asemenea, câțiva catolici și anabapțiști. Pe lângă aceștia, mai erau câțiva evrei și alte secte mai mici împrăștiate în multe zone din Europa.

11 De data aceasta, Zwingli a mers cu armata sa mai degrabă în poziția de capelan decât în cea de conducător militar. Nu se știe sub ce rang au mers cei douăzeci și patru de predicatori.

Din *Cup & Cross*

Rod and Staff Publishers, Inc.

Box 3, Crockett, Kentucky 41413

Tradus și folosit cu permisiune.